

Aikuinen, milloin viimeksi käytit valtaasi oikein?

”Tunnen, että ihmisten sanat vaikuttavat minuun, ulkonäkööni, pukeutumiseeni ja siihen, miten he näkevät minut. On vaikeaa ymmärtää heitä, ja ajattelen paljon eri tavalla sen mukaan, miten he katsovat minua.”

-Oululainen nuori-

Turvallisuus on muutakin kuin fyysinen koskemattomuus. Se on tunne siitä, että saa olla olemassa ilman, että täytyy pienentää itseään. Nuorelle se on myös kokemus, etteivät aikuiset kyseenalaista nuoren olemassaolon oikeutusta ihonvärin, taustan tai nimen perusteella. Rasismi, rodullistaminen ja toiseuttaminen eivät ole hahmottomia ilmiöitä. Ne näkyvät nuoren arjessa katseina, solvauksina, sivuuttamisena ja pelkona. Nuoret ovat lähtökohtaisesti heikommissa yhteiskunnallisessa asemassa suhteessa aikuisiin, ja vähemmistöihin kuuluvien nuorten asema on vielä heikompi.

Turvattomuus vaikuttaa meihin kaikkiin voimakkaasti. Se vaikuttaa sitä kokevaan nuoreen, ympäristöön ja yhteiseen tilaan, ja se peittää näkymiä tulevaisuuteen. Se ei synny itsestään, tai valtaa tilaa ilman sitä tuottavia sanoja, tekoja ja rakenteita. Turvattomuutta luovat rasistista puhetta normalisoivat kommentit, eriarvoisuutta korostavat poliittiset valinnat, vihamielisyys kaupunkitilassa, sivuuttavat katseet koulussa ja harrastuksissa, sosiaalisen median aggressiivinen keskustelukulttuuri sekä aikuisten hiljaisuus silloin, kun pitäisi puuttua. Aikuisilla on valta, aikuiset määrittelevät yhteisen tilan ilmapiirin.

Miten sinä aikuisena käytät valtaasi? Tuotko yhteiseen tilaan turvaa, vai turvattomuutta? Turvallinen aikuinen puuttuu rasistisiin kommentteihin, nimeää vääryyden ääneen ja antaa tilaa kaikille nuorille olla olemassa. Turvallinen aikuinen tunnistaa valta-asetelmat, eikä lisää turvattomuutta omalla käytöksellään. Turvallinen aikuinen käyttää valtaansa nuorten suojaksi, ei uhaksi. Sanat ”tuo ei ole ok”, ”minä olen tässä”, ”saat olla juuri tuollainen” ovat turvaa tuovia ja rasismia vastaan taistelevia tekoja. Ne luovat tilaa, jossa nuoret voivat kasvaa kohti hyvää.

Usein sanotaan, että tulevaisuus on nuorissa. Mutta muutos ei synny

odottamalla uutta sukupolvea – se syntyy aikuisista, jotka asettavat suunnan. Meidän jälkemme näkyvät kaikissa nuorten tiloissa: kaduilla, kouluissa, busseissa, somessa, keskusteluissa. Joko laajennamme nuorten tilaa olla, tai kavennamme sitä. Maailma, jossa kenenkään ei tarvitsisi pelätä eikä pienentää itseään, on mahdollinen vain, jos me aikuiset muutamme ensin. Meillä on valta. Millaisen jäljen sinä jätät nuorten tiloihin? Oletko valmis olemaan aikuinen, joka tekee maailmasta vähemmän vihamielisen?

Kirjoittaneet Elina Elme ja Johanna Flinkman / Nuorten Palvelu ry